

Německá průběžná dálnice Vídeň – Vratislav

Jiří Vymětalík

Na mnoha místech naší země se nacházejí pozůstatky velkolepé stavby, jež se v dobách temných pro náš národ začala táhnout jako had od jihu k severu [zemím Moravy. Je to německá průběžná dálnice Vídeň – Vratislav.

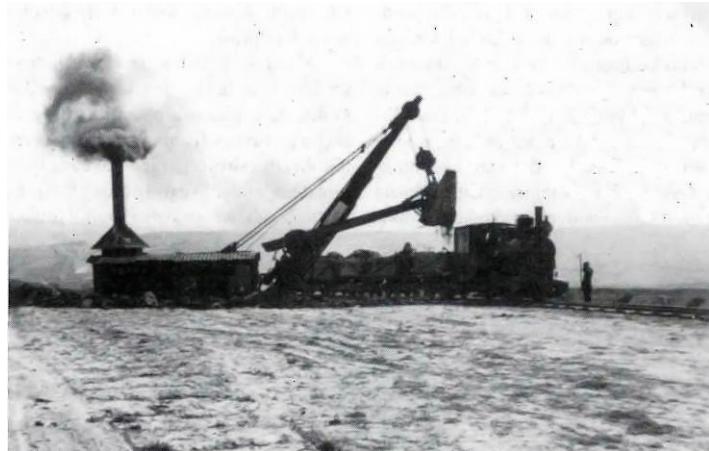
V roce 1938 vypadala situace v Evropě jinak než dnes. Po záboru Rakouska sahaly hranice Německé říše po Bratislavu na jihu a po Ostravu na severu. Německé velení si uvědomovalo potřebu dopravního spojení bývalé rakouské metropole Vídně se správním střediskem pruského Slezska, Vratislavi. Nejkratší cesta vedla přes Československo. Čsl. úřady nebyly tomuto záměru nakloněny, jenže politický vývoj běžel překotně kupředu. Na základě mnichovské dohody z 30. září 1938 byla Republika Československá donucena odstoupit Německu velkou část svého území. V dodatku této dohody si německý kancléř Hitler vymínil také stavbu průběžné dálnice Vídeň – Vratislav. 320 km dlouhá autostráda měla být ex-territoriální a územím druhé republiky pouze probíhat. Na sjezdech z dálnice měly být na našem území celnice. Českoslovenští motoristé směli po proclení dálnici používat, ale tato by podléhala německému právu. Plány byly vyhotoveny ještě roku 1938. po 15. březnu 1939 vznikl Protektorát Čechy a Morava a naše země se staly součástí Německé říše. Stavbě již nestálo nic v cestě.

Autostráda směřuje po trase Vídeň (Wien) – Láva nad Dyjí (Laa an der

Thaya) – Mikulov (Nikolsburg) – Brno (Brünn) – Kuřim (Gureim) – Boskovice (Boskowitz) – Moravská Třebová (Mährish Trübau) – Lanškroun (Landskron) – Králupy (Grulich) – Kladsko (Glatz, Klodzko) – Vratislav (Breslau, Wroclaw). Jižně Brna se měla křížit s národním dálnicí Praha – Jihlava – Brno (Žilina – Košice – Chust), dnešní D1, u Boskovic měla stát čtyřlístková křižovatka s budovanou dálkovou silnicí Plzeň – Moravská Ostrava. Stavba probíhala od 11. dubna 1939 do 30. dubna 1942, kdy musela být kvůli ekonomické tísní a válečným neúspěchům nacistů přerušena. Válečné hospodářství Německa nemělo dost sil na dostavbu a po osvobození mělo obnově Československo jiné priority a s dokončením dálnice nepočítalo.

Chybějící dopravní tah má nahradit rychlostní komunikace R 43. Úkolem R 43 je propojit rychlostní silnici R 35 Hradec Králové – Olomouc – Lipník nad Bečvou s dálnicí D I u Brna a silnicí R 52 do Rakouska.

Boskovickem prochází německá dálnice ve směru Lysice – Skalice nad Svitavou – Svitávka – Sudice – Borotín – Velké Opatovice – Jevíčko. Úsek Černá Hora – Svitávka stavělo sdružení firem Pittel & Brausewetter – Lanna. Pracovní tábor pro dělníky byl v Lysicích, dílny byly u Dnovic, překladiště materiálů stálo u Mrázovic ve Skalici. U Lysic dovážela písek na stavbu vzduchem lanovka z hory Velký Chlum. Díl Svitávka – Vanovice budovala firma

Carl Rose. Pracovní tábory byly u Mladkova, Bačova a Pamětic. Stavební zázemí u Chrudichrom, Bačova a Sudic, kámen se těžil v lomu u Kninic. Úsek Vanovice – Víska u Jevíčka (Derflík) stavěl podnik Hermann Milke Berlín. Dělnické pracovní tábory stály u Borotína, Jevíčka a Visky. Hlavní stavební zázemí firmy bylo nedaleko Velkých Opatovic, pomocné stavební dvory stály u Borotína a Jevíčka. Písek se těžil v lomu „Na doubku“ poblíž Vanovic a Borotína a nadzemní lanovkou byl dopravován na stavbu. Překladové nádrží stálo u Velkých Opatovic.

Západně Jevíčka byl sjezd z dálnice, velká dálniční křižovatka čtyřlístkového tvaru měla stát u Sebranic. Zde

se křížuje autostráda s dálkovou silnicí Plzeň – Moravská Ostrava. Tato dálková magistrála prochází Boskovickem ve směru Hodonín – Kunštát – Sebranice – Boskovice – Žďárná – Protivanov. Dnes prochází trasou dálkové magistrály silnice I/19 a II/150. Popis trasy německé dálnice a jejich dočasných zařízení – pracovních táborů, stavebních zázemí, lomů i více informací o dálkové silnici vám přinese dokončení v příštím čísle.

Také vy milí čtenáři, se můžete podílet na mapování staré dálnice. Odvážejte se vás požádat o pomoc. Sháníme staré fotografie (i poválečné), pamětníky, dokumenty, pracovní knížky, kroniky a podobné materiály. Kdo něco takového máte, ozvěte se prosím redakci nebo přímo autorovi.